

**“Perfekte papa’s en mama’s
bestaan niet”**

**Een inwonerspanelonderzoek
naar de publiekscampagne over
opvoedondersteuning**

Loes van Rijsewijk

www.oisgroningen.nl

februari 2020

BASIS VOOR BELEID

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Doel onderzoek	3
1.2 Respondenten	3
1.3 Opzet onderzoek	3
2. Resultaten	4
2.1 Ervaren van opvoedproblemen	4
2.2 Hulp bij opvoedproblemen	5
2.3 Hulp bij opvoedproblemen: wat helpt?	6
2.4 Verwachtingen van organisaties	7
2.5 Bekendheid van WIJ Groningen en Veilig Thuis	7
2.6 Over de campagne ' <i>Perfecte papa's en mama's bestaan niet</i> '	8
2.7 Tips voor een volgende publiekscampagne	9
Colofon	10

1. Inleiding

1.1 Doel onderzoek

Van 18 tot en met 24 november 2019 vond een publiekscampagne 'Perfecte papa's en mama's bestaan niet' plaats, welke is ontwikkeld door de gemeente Groningen in samenwerking met WIJ Groningen en Veilig Thuis. Deze campagne was gericht op opvoeden, opgroeien en ouderschap en op eventuele problemen die ouders bij het opvoeden van hun kind(eren) kunnen ervaren. Het doel van de campagne was enerzijds om ouders zich ervan bewust te maken dat zij niet alleen staan met vragen over opvoeden en opgroeien; en anderzijds om ouders aan te sporen met elkaar, vrienden, familie of WIJ Groningen over dit onderwerp in gesprek te gaan.

De publiekscampagne bestond uit een postercampagne, een sociale mediacampagne, spotjes op OOGTV, een speciaal magazine, een website en diverse activiteiten op scholen en WIJ-locaties.

In opdracht van en in samenwerking met de afdeling Directie Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Groningen heeft OIS een onderzoek uitgevoerd naar de publiekscampagne 'Perfecte papa's en mama's bestaan niet' en de bekendheid van WIJ Groningen en Veilig Thuis. Daarnaast is onderzocht of inwoners problemen ervaren bij het opvoeden van hun kind(eren), wat de aard van die problemen is en of ze die problemen besproken hebben.

1.2 Respondenten

OIS heeft de 8,815 leden van het Inwonerspanel uitgenodigd om een vragenlijst in te vullen, met de mededeling dat de enquête bedoeld was voor ouders met thuiswonende kinderen. De enquête is door 1,006 ouders ingevuld. Van niet elke respondent is op elke vraag een antwoord: het stond de respondent vrij om de enquête te verlaten.

De groep respondenten bestaat voor 54% uit vrouwen en voor 44% uit mannen. Een klein aantal (0,2%) identificeerde zich als anders en 0,9% wilde het geslacht niet prijsgeven. De enquête is vooral ingevuld door inwoners tussen de 34 en 50 jaar (Tabel 1). De meeste ouders hebben 1 of 2 kinderen die in de meeste gevallen de basis- of middelbare schoolleeftijd hebben (Tabel 2).

1.3. Opzet onderzoek

In het rapport worden eerst de antwoorden op de vragen over problemen bij het opvoeden van kinderen behandeld. Daarna wordt ingegaan op het zoeken van hulp bij deze problemen en op de bekendheid van WIJ Groningen, Veilig Thuis en de campagne.

Tabel 1. Verdeling leeftijdscategorieën van de respondenten.

Leeftijdscategorie	%
< 24 jaar	0
24 t/m 27 jaar	1
28 t/m 34 jaar	7
35 t/m 49 jaar	56
50 t/m 64 jaar	33
65 t/m 74 jaar	2
75 jaar of ouder	0
geen antwoord	0
<i>n</i> = 867	

Tabel 2. Verdeling aantal kinderen en gemiddelde leeftijd van kinderen van respondenten.

Aantal kinderen	%	Gemiddelde leeftijd kinderen	%
1	36	t/m 1 jaar	6
2	47	2 t/m 3 jaar	8
3	14	4 t/m 6 jaar	12
4	3	7 t/m 12 jaar	23
5 of meer	1	13 t/m 16 jaar	24
		17 t/m 21 jaar	19
		22 jaar en ouder	8
<i>n</i> = 972		<i>n</i> = 972	

Veel ouders vertellen dat ze soms worstelen met gedrag dat samengaat met de (peuter-)puberteit, zoals eigenwijs of opstandig zijn, niet luisteren, boze buien hebben, of moeilijk te motiveren zijn. Thema's als uitgaan, drank- en drugsgebruik, roken, eten, schermtijd, het maken van huiswerk, de bijdrage aan het huishouden, de hoeveelheid slaap en het maken van afspraken hierover komen meermaals terug in de antwoorden. Sommige ouders weten niet goed wat ze moeten doen met kinderen die huilen of van slag zijn, maar nog niet kunnen praten. Anderen hebben te maken met kinderen die slecht in hun vel zitten of een psychische stoornis hebben, zoals ADD, ADHD, depressie, autisme of anorexia nervosa. Sommigen geven aan dat problemen in samenhang moeten worden gezien met ontwrichtende gebeurtenissen zoals een (vecht-)scheiding, een veranderende gezinssamenstelling, ziekte of overlijden.

Enkele ouders geven aan dat opvoeden, buiten bovenstaande problemen om, al uitdagend genoeg is: *“de grote doen-we-het-wel-goed-vraag”*, zoals een respondent het verwoordt. Sommige ouders vragen zich af wat een juiste opvoeding is, welke regels en grenzen je moet stellen en hoe je de balans tussen opvoeden en loslaten bewaakt. Sommige ouders geven aan dat opvoeden zwaar kan zijn in combinatie met werken of in combinatie met oververmoeidheid of prikkelbaarheid:

“Beiden 4 dagen werken en twee kleine kinderen hebben is af en toe erg zwaar.”

“Bij het opvoeden blijft het een voortdurend aftasten van de beste aanpak van dat moment. De ene keer ben je zelf goed bij de les en lukt dat prima, een volgende keer ben je wat vermoeider en dus onredelijker.”

2.2 Hulp bij opvoedproblemen

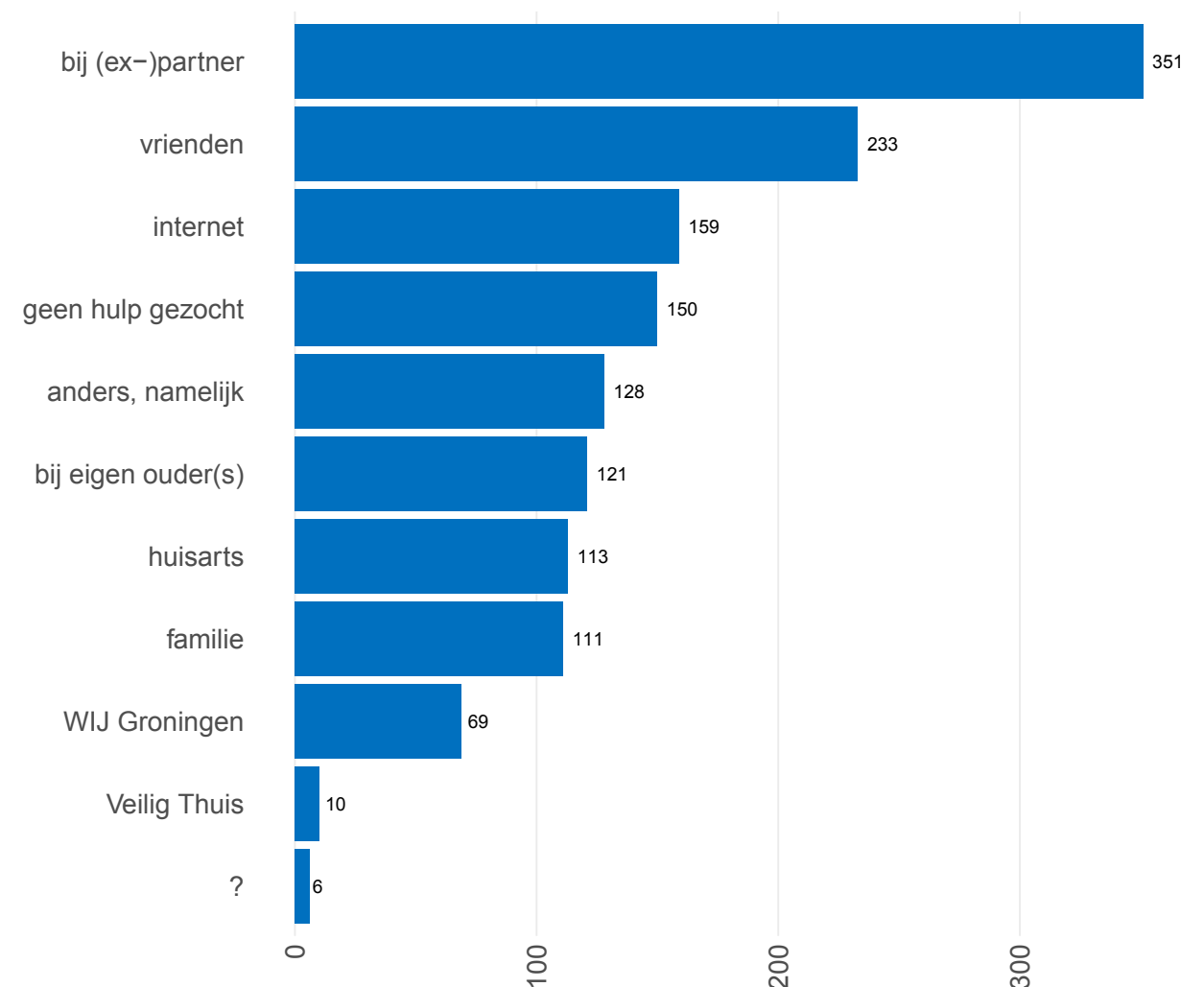
Respondenten die problemen hebben ervaren is vervolgens gevraagd of ze hulp hebben gezocht bij het oplossen van problemen ($n = 700$). De resultaten zijn weergegeven in Figuur 3. 79% van de respondenten heeft aangegeven hulp te hebben gezocht.

De meeste genoemde hulpbronnen zijn de (ex-)partner (50%), vrienden (33%) en het internet (23%). Daarna volgen ouders (17%), huisarts (16%) en familie (16%). 11% van de respondenten heeft hulp gezocht bij WIJ Groningen of Veilig Thuis. Andere hulpbronnen die werden genoemd waren Lentis, Accare, Elker, de GGD, begeleiding vanuit school, psycholoog, orthopedagoog of psychiater of het consultatiebureau. De ouders die hulp hebben gezocht bij WIJ Groningen of Veilig Thuis gaven in de

vraag over de aard van hun opvoedproblemen veelal aan te maken te hebben met meer complexe problematiek, zoals psychische- of gedragsstoornissen.

Weet men bij welke organisaties men terecht kan voor hulp bij opvoedproblematiek?

Respondenten werd vervolgens gevraagd naar kennis over organisaties die kunnen ondersteunen bij problemen met opvoeden. 32% van de 909 respondenten zegt te weten bij welke organisaties men terecht kan voor hulp bij opvoedproblemen. WIJ Groningen en de huisarts worden in een vervolgvraag het vaakst genoemd, gevolgd door de eerdergenoemde ‘andere’ hulpbronnen. Iets meer dan de helft van de respondenten (55%) weet niet welke organisaties kunnen helpen bij opvoedproblematiek.

Figuur 3. Staafdiagram met daarin de verdeling van antwoorden op de vraag: *“Heeft u de afgelopen twee jaar problemen ervaren bij het opvoeden van uw kinderen?”* Er waren meerdere antwoorden mogelijk (totaal aantal respondenten = 700).

2.3 Hulp bij opvoedproblemen: wat helpt?

Wat heeft geholpen bij het oplossen van problemen?

Desgevraagd lichten rond de 400 respondenten toe wat hen heeft geholpen bij het oplossen van problemen. Bijna iedereen geeft aan dat erover praten of het delen van ervaringen heeft geholpen. Praten levert volgens respondenten (nieuwe) inzichten op over hoe het probleem kan worden opgelost. Praten levert tevens vaak herkenning, erkenning en geruststelling op: het is fijn om te weten dat je niet de enige bent die af en toe worstelt met de opvoeding. Ook kan het leiden tot acceptatie en relativering: sommige gedragingen horen nu eenmaal bij een bepaalde levensfase.

"[...] de bevestiging dat het ok is dat wij ook niet alles kunnen weten [...]"

"Erover praten en lezen en vaststellen dat er niks bijzonders aan de hand is [helpt]. Het helpt als je weet dat andere ouders/pubers vergelijkbare situaties kennen."

"Ervaringen delen en vergelijken levert een goed beeld. Je beseft dat er universele kinderproblemen zijn waar veel ouders tegenaan lopen. Vaak doorbreekt enige distantie ook de sleur hierin en levert het nieuwe plannen van aanpak."

Ouders van kinderen met meer complexe mentale of fysieke problemen geven aan dat zij baat hebben gehad bij hulp van deskundigen, zoals psychologen, psychiaters of de huisarts. Soms wordt er een cursus gevolgd door het kind (bijvoorbeeld een sociale weerbaarheidstraining) of door de ouders (bijvoorbeeld ouderbegeleiding bij gedragsproblematiek).

"[...] externe coach waar problemen mee besproken worden, zodat de verantwoordelijkheid bij onze zoon zelf komt te liggen en er minder conflicten met ons als ouders zijn. Hij krijgt nu ook meer inzicht in wat zijn diagnose voor hem betekent."

Sommige respondenten geven aan dat het heeft geholpen om te blijven communiceren met hun kind(eren). Anderen zeggen vooral te vertrouwen op hun eigen gezonde verstand of op hun geduld ("sommige dingen gaan vanzelf voorbij").

"Vertrouwen in jezelf en jouw eigen kind. Jij kent jezelf en je kind het beste, herkent signalen van vermoeidheid en overprikkeling. Heeft het kind geen zin in eten en heb jij een drukke dag gehad? Jammer dan. Fruit, pannenkoeken of brood gaat er altijd wel in. [...] Een kind is een grote verantwoordelijkheid. Bij mij heeft vooral geholpen dat ik geloof dat wat ik doe goed is, ook doordat ik zie dat (en vraag of) mijn kind gelukkig is en plezier heeft."

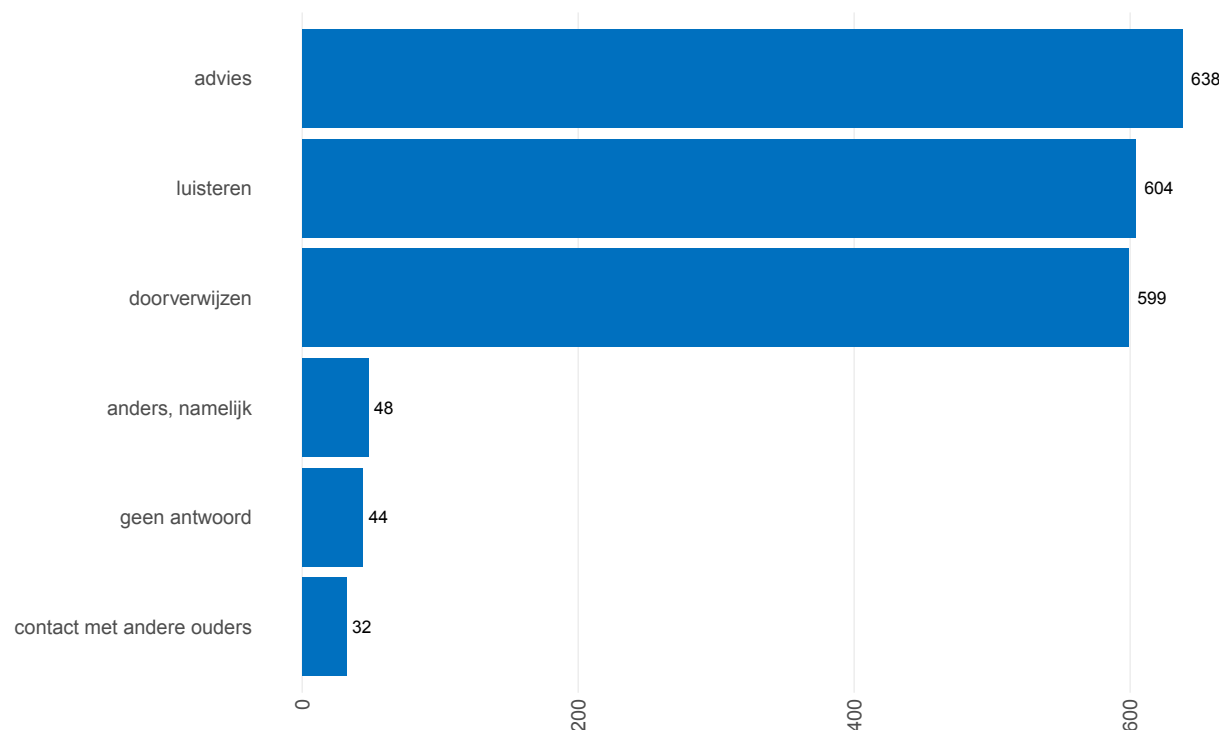

Figuur 4. Wordwolk met hierin de 150 meest genoemde woorden uit antwoorden op de vraag: "Wat is voor u behulpzaam geweest bij het oplossen van problemen bij het opvoeden van uw kind(eren)?"

2.4 Verwachtingen van organisaties

Respondenten is gevraagd wat zij verwachten van medewerkers van officiële instanties, zoals de huisarts of Veilig Thuis, als zij de stap (zouden) nemen om met hen over opvoedproblemen te praten. Bijna iedereen verwacht een advies, een luisterend oor en een eventuele doorverwijzing (Figuur 5). Bijna geen enkele respondent verwacht dat hij/zij in contact wordt gebracht met andere ouders. Sommige respondenten hadden aanvullende verwachtingen, en verwachten...

- een snelle, juiste doorverwijzing, niet 'van het kastje naar de muur' worden gestuurd;
- dat de medewerker vervolgcacties faciliteert;
- een gesprek waarin samen de mogelijkheden worden besproken of tot een oplossing wordt gekomen;
- een gesprek zonder oordelen of dwingende adviezen;
- een gesprek dat niet gevoerd wordt vanuit protocollen of financieel oogpunt;
- vertrouwelijkheid, integriteit en/of waarborg van privacy.

Figuur 5. Staafdiagram met daarin de verdeling van antwoorden op de vraag: "Stel: u ervaart problemen bij het opvoeden van uw kind(eren) en u neemt de stap daar met iemand van een officiële instantie over te praten [...]. Wat verwacht u van degene met wie u hier over praat?" Er waren meerdere antwoorden mogelijk. Totaal aantal respondenten = 885.

2.5 Bekendheid WIJ Groningen en Veilig Thuis

WIJ Groningen (wij.groningen.nl) adviseert en ondersteunt mensen in de gemeente Groningen bij vragen over onder meer geldzaken en gezondheid, maar ook over opvoeden en opgroeien. Veilig Thuis Groningen (www.veiligthuisgroningen.nl) is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Bij Veilig Thuis kunnen mensen terecht die hulp zoeken voor zichzelf of zich zorgen maken over anderen.

We hebben respondenten gevraagd in hoeverre ze WIJ Groningen en Veilig Thuis Groningen kennen (Tabel 4). Ongeveer de helft van de respondenten kent WIJ Groningen en weet wat ze doen. Slechts 12% kent WIJ helemaal niet. De bekendheid van Veilig Thuis is minder groot onder de respondenten: 26% kent de organisatie en weet wat zij doet, terwijl 39% Veilig Thuis helemaal niet kent.

Gevraagd naar wat WIJ Groningen kan betekenen als je opvoedproblemen ervaart, geven rond de 150 respondenten een (voorzichtige) toelichting. WIJ fungeert volgens respondenten als eerste aanspreekpunt, geeft advies, voert gesprekken en verwijst door. Ook kan WIJ volgens sommige respondenten een *case manager* aanwijzen en opvoedondersteuning geven. Een aantal respondenten meent dat je niet terecht kan bij WIJ voor complexe problematiek: ze geven aan te twijfelen over de deskundigheid van WIJ-medewerkers.

Veilig Thuis associëren rond de 100 respondenten met meer problematische gezinssituaties waarin de veiligheid (van het kind) in het geding is door verwaarlozing of mishandeling. Veilig Thuis is volgens respondenten een meldpunt voor zorgwekkende situaties. Volgens sommige respondenten kan Veilig Thuis daadwerkelijk ingrijpen in gezinssituaties, terwijl anderen menen dat Veilig Thuis met name bedoeld is om advies in te winnen.

Tabel 4. Verdeling van antwoorden op de vragen "Kent u WIJ Groningen?" en "Kent u Veilig Thuis?"

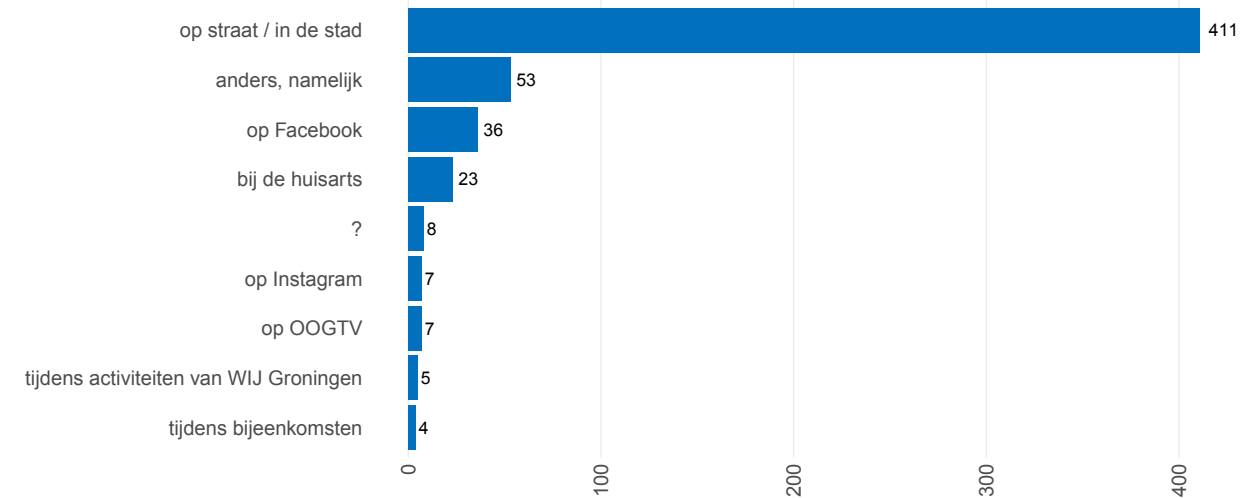
	WIJ Groningen	Veilig Thuis
Ja, ik ken deze organisatie en weet wat zij doet	47	26
Ja, maar ik ken deze organisatie alleen van naam	40	34
Nee	12	39
	<i>n</i> = 885	<i>n</i> = 880

2.6 Over de campagne "Perfecte papa's en mama's bestaan niet"

In het laatste deel van de enquête werd gevraagd naar de bekendheid met en de mening over de publiekscampagne 'Perfecte papa's en mama's bestaan niet'.

Gevraagd naar of men de campagne heeft gezien, vergezeld van onderstaande afbeeldingen, komt naar voren dat 52% van de respondenten de campagne heeft gezien. Respondenten hebben de campagne bijna uitsluitend op straat of in de stad gezien (Figuur 6). De overige uitingen zijn respondenten minder vaak opgevallen. Enkele respondenten geven aan de campagne te hebben gezien op een school, opvang of kinderdagverblijf.

Over het algemeen zijn respondenten positief over de campagne (Tabel 5): ze vinden de campagne begrijpelijk en niet vervelend. Toch lijken respondenten door de campagne niet beter te weten waar ze terecht kunnen met problemen bij de opvoeding van hun kind(eren) en zijn ze van mening dat de campagne niet duidelijk laat zien wie de afzender van de campagne is. Desondanks vindt men de campagne nuttig.

Figuur 6. Staafdiagram met daarin de verdeling van antwoorden op de vraag: "Waar heeft u de campagne gezien of gehoord?". Er waren meerdere antwoorden mogelijk (totaal aantal respondenten = 877).

Tabel 5. Gemiddelde van antwoorden op onderstaande stellingen. Respondenten konden antwoorden met een cijfer van 1 tot en met 10, waarbij 1 stond voor "helemaal oneens" en 10 stond voor "helemaal eens".

Stelling	Gemiddeld cijfer
Ik vind de informatie in de campagne begrijpelijk, ik snap de boodschap	7.0
Door de campagne weet ik waar ik terecht kan met problemen bij de opvoeding van mijn kind(eren)	5.2
De campagne liet duidelijk zien wie de afzender van de campagne is	5.0
Ik vind de campagne nuttig	6.9
Ik vind de campagne zonde van het geld	3.8
Ik vind de campagne vervelend	2.7
Deze campagne moet elk jaar worden herhaald	6.0

n = 877

2.7 Tips voor een volgende publiekscampagne

Desgevraagd geven rond de 200 respondenten tips voor een volgende campagne over opvoedondersteuning. Hoewel velen het initiatief en de bedoelde boodschap waarderen, wordt het middel niet altijd effectief gevonden. Ondanks dat respondenten de informatie op de posters over het algemeen snapten (Tabel 5), komt uit de tips naar voren dat velen de boodschap niet ondubbelzinnig vonden.

“Je zou er ook een vergoelijking in kunnen lezen. Niemand is perfect dus dan hoef je daar ook niet naar te streven. Terwijl je wil dat ouders juist hulp gaan zoeken [...]. Deze zin spoort volgens mij niet aan tot die gewenste actie.”

“Met enige fantasie kan ik bedenken dat er met de huidige campagne wordt bedoeld: je hoeft niet perfect te zijn als opvoeder, je hoeft het niet alleen te doen, je kunt hier hulp krijgen. Mijn eerste associatie was echter negatief, alsof er wordt uitgegaan van een feit: mensen kunnen niet opvoeden zonder hulp.”

Een respondent suggereerde daarom om het te laten bij de volgende boodschap: *“hulp nodig bij je thuissituatie? Kijk op [website] wat de overheid voor je kan doen.”* Het uitdragen van een ondubbelzinnige boodschap is tevens belangrijk omdat veel respondenten aangeven vluchtig langs een poster fietsen of rijden. In het voorbijgaan is het lastig om de poster aandachtig te bekijken en te lezen. Opvallend veel respondenten kregen de indruk dat het een poster was van een theatervoorstelling, toneelstuk of film. Velen gaven daarnaast aan dat de poster door het lettertype en de kleurencombinaties lastig te lezen was.

Het is opvallend dat dezelfde kritieken zijn gegeven op de publiekscampagnes die WIJ Groningen en Veilig Thuis in 2017 en 2018 hebben gevoerd met als thema's kindermishandeling en onveilige thuissituaties. Destijds vonden leden van het inwonerspanel de afzender onduidelijk en de boodschap niet vanzelfsprekend. Het wordt aangeraden om de afzender en boodschap duidelijk in beeld te brengen, en het beeldmateriaal van tevoren te testen bij de doelgroep.

“Nu ik de enquête doe herinner ik me dat ik eerder ook over WIJ-campagnes ben ondervraagd. Die sloegen toen ook niet helemaal bij mij aan (al zijn de posters aansprekend qua beeld). Al met al heb ik nu het idee dat ik gewoon niet helemaal weet waar WIJ voor staat”

Colofon

“Perfecte papa’s en mama’s bestaan niet”

Een inwonerspanelonderzoek naar
de publiekscampagne over opvoedondersteuning

Auteur

Loes van Rijsewijk

Opdrachtgever

Karen Tromp, Rinske Hokwerda
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling Gemeente Groningen

Foto’s

g2k (g2k.nl)

Uitgave

Onderzoek, Informatie & Statistiek Groningen

(050) 367 56 30
ois@groningen.nl
oisgroningen.nl
@basisvoorbeleid

BASIS VOOR BELEID